

**Larysa Luhosh, Candidate of Economic Sciences,
Professor of the Department of Management,
Finance and Information technologies
Augustine Voloshyn Carpathian University
Uzhhorod, Ukraine**

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-242-5-41>

ORGANIZATION OF FINANCIAL ACCOUNTING OF CURRENT LIABILITIES IN THE FINANCIAL MANAGEMENT SYSTEM

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Зважаючи на повномасштабне вторгнення в Україну та енергетичний терор з боку Росії світ переживає чергову економічну кризу, в діяльності підприємств присутні такі явища як нестабільність, невизначеність, непередбачуваність основних показників фінансово-господарської діяльності. В діяльності суб'єктів господарювання актуальним є управління поточними зобов'язаннями підприємства в системі фінансового менеджменту.

З господарською діяльністю підприємства тісно пов'язані економічні відносини між суб'єктами господарювання, в тому числі фізичними особами та державними органами, в процесі діяльності яких і виникають поточні зобов'язання. Одним з факторів фінансування активів підприємства і є поточні зобов'язання, що в свою чергу є важливим показником у господарській діяльності. Поточні зобов'язання як методичний прийом бухгалтерського обліку суттєво впливають на фінансову стійкість і платіжеспроможність підприємства, потребують ефективного управління грошовими потоками, контролю за фактичним станом розрахунків, особливо під час фінансової кризи. Саме достовірна, якісна та неупереджена інформація про стан розрахунків формується в системі фінансового обліку.

Основним завданням, яке стоїть перед бухгалтерським обліком є запобігання виникненню кризових ситуацій у господарській діяльності підприємства, але поточні зобов'язання, які виникають в ході робочих процесів, особливо в умовах фінансової кризи, не

завжди правильно можуть оцінюватись та відображатись у фінансовій звітності, так як досить часто виникає розбіжність у визначенні як у правовому так і обліковому полі, а також присутня недосконала методика відображення заборгованостей у реєстрах бухгалтерського обліку. Даний вид пасивів характеризують як одну з найбільш складних ділянок облікового процесу. До ускладнення дослідження видів поточних зобов'язань призводить велика кількість суб'єктів та об'єктів, різноманітність методів погашення. Але, зважаючи на чітку організацію та методику обліку щодо отримання об'єктивної інформації по поточних зобов'язаннях, проведення аналізу та контролю дає можливість отримання неупередженої інформації для формування і прийняття управлінських рішень щодо діяльності підприємства та підтримання їхньої фінансової стійкості і платоспроможності на високому рівні.

Євроінтеграція у міжнародні ринки та світову економіку, залучення іноземних інвестицій, зміни виробничих відносин у всіх сферах господарювання потребує перебудови методологічних, методичних й організаційних принципів і методів ведення фінансового обліку й звітності відповідно до міжнародних стандартів.

Ефективне використання фінансових та залучення додаткових ресурсів є гарантією прибуткової роботи підприємства. Одним із таких ресурсів є поточні зобов'язання, а тому, через управлінські дії цей показник діяльності підприємства впливає на збільшення величини капіталу за умови мінімізації його вартості.

В бухгалтерському обліку поняття «зобов'язання» – це договірні відносини між суб'єктами господарювання, що виникли внаслідок минулих подій і погашення яких в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства (економічних вигод). Зобов'язання існує тільки тоді, коли йому відповідає нормативно-правовий документ.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про поточні зобов'язання торгівельних підприємств та розкриття її у фінансовій звітності визначають П(С)БО 2 «Баланс», П(С)БО 11 «Зобов'язання», П(С)БО 13 «Фінансові інструменти», П(С)БО 26 «Виплати працівникам».

Такі економісти як С. Голова та М. Пушкар розширюють умови визнання зобов'язань, ґрунтуючись на засадах у П(С)БО 11.

У своїх статтях М. Пушкар визнає зобов'язаннями поточного періоду, які утворились внаслідок минулих подій господарської діяльності. Сюди відносяться: отримані запаси, послуги, завдана

шкода, за яку підприємство несе відповідальність та інше; визнання майбутніх платежів з метою підтримання господарських зв'язків з кредиторами відповідно до нормального ходу підприємницької діяльності; зобов'язання має бути виконано незаперечно, але майбутні платежі мають імовірний характер, оскільки підприємство може мати ускладнення з платежами; терміни виконання зобов'язань можуть бути визначені, але точна дата невідома; суб'єкт, стосовно якого виникли боргові зобов'язання, має бути ідентифікований як особа чи група осіб, хоча в момент реєстрації зобов'язання, суб'єкт міг бути неідентифікованим [5, с. 154]. Отже, враховуючи специфіку обліку зобов'язань було би доцільно розширити умови їх визнання.

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку потребують відкритої та прозорої класифікації поточних зобов'язань для повного висвітлення інформації. Але, порівнюючи з національними стандартами, прослідковується розбіжність в правильній класифікації. На що звертають увагу законодавчі акти та ряд науковців .

Відповідно до П(С)БО 11 «Зобов'язання» зобов'язання класифікують на: довгострокові та поточні зобов'язання; непередбачені витрати та доходи майбутніх періодів [3]. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначає поточні зобов'язання як зобов'язання, що будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом 12 місяців, починаючи з дати балансу [2].

Досліджуючи класифікацію зобов'язань за міжнародними та національними стандартами можна дійти наступних висновків :

- більшість науковців класифікують зобов'язання за терміном та фактом їх погашення, що базується на вітчизняних стандартах бухгалтерського обліку України;

- за міжнародними стандартами зобов'язання завжди є зобов'язанням, прийнятим щодо іншої сторони. З цього випливає, що рішення управлінського персоналу або правління не спричиняє виникнення конструктивного зобов'язання на кінець звітного періоду, якщо до кінця звітного періоду про таке рішення не повідомили тим, на кого воно впливає, достатньо конкретно, щоб у них виникло обґрунтоване очікування того, що суб'єкт господарювання виконає свої зобов'язання.

Отже, доходимо висновку, що для вирішення зазначених завдань щодо наявних проблем управління поточними зобов'язаннями підприємства в системі фінансового менеджменту, виникає необхідність у розробці комплексного підходу до класифікації

зобов'язань, що буде враховувати специфіку окремих видів заборгованості.

Література:

1. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» : Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV-ВР: URL: <http://www.zakon3.rada.gov.ua>

2. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 №73. URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua>.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського облік 11 «Зобов'язання» : Наказ Міністерства фінансів України від 31 січня 2000 року. URL: <http://www.Wigaltei911.com>.

4. Самохвал Н. П. Місце поточних зобов'язань в системі бухгалтерського обліку підприємства. *Економіка та держава*. 2011. № 9. С. 53–57. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/9_2011/17.pdf.

5. Пушкар М. С., Нападівська Л. В., Крупка Я. Д. та ін. Сучасні проблеми розвитку системи обліку в Україні : монографія. Тернопіль : Економічна думка, 2010. 268 с.